

CSEHORSZÁG

1. Gazdaság : XIII-XIV. században: fejlett terület
 - hospesmozgalom
 - jogilag egységes jobbágyság
 - városok fejlődése: Prága, Pilsen, Brno, Olmütz
 - Kereskedelem: Flandria, Danzig, Torinó, Velence felé
 - Bányászat: ezüst
 - A cseh egyház a mainzi érsekség fennhatósága alatt
2. Német- cseh kapcsolatok
 - Küzdelem a német-római császári fennhatóság ellen: I. Ottokár(1197-1239) – cseh királyok örökösödési jogának kimondása (a II. Frigyes által kiadott Szicíliai Aranybullában -1212.)
 - II. Ottokár(1253-1278) – Ausztria, Stájerország és Karinthia megszerzése, majd elvesztése – 1278. Morvamezei csata– 1306. Premysl dinasztia kihal.
 - Luxemburg dinasztia: NRCS és cseh királyi cím megszerzése:
 - IV. Luxemburgi Károly (1346-1378) német- római császár megszerzi a cseh trónt.
 - Prága: birodalom központja (1346. egyetem)
 - Papság: legfőbb támasza – hatalmas birtokadományok- köv.: az ország területének egyharmada egyházi birtok lett
 - a nemességnek és a papságnak nagy birtokokat adományoz, akik elnémetesednek.
 - éles társadalmi ellentétek és német-cseh ellentétek egyszerre jelentkeznek: a legfelső réteg (főpapok, nagybirtokosok – németek) + a városi polgárság: német
3. Huszitizmus
 - a XIV-XV. sz. gazdasági válsága köv.: kiélezte a társadalmi ellentéteket
 - Husz János (1369-1415)- prágai egyetemi tanár
 - egyházi reformtörekvések
 - cseh nemzeti érdekek védelme -cseh anyanyelvű kultúra
 - evangéliumi szegénység -igazságtalan hatalmak ellen
 - 1415. Konstanzi zsinat Zsigmond NRCS (1410-1437) – feladatai – pápaválasztás: – 1379- 1419. Nagy nyugati egyházszakadás: 3 pápa : Róma, Avignon, 1409. Pisai zsinaton megválasztott pápa
 - eretnokség ellen fellépni és az egyházat megreformálni
 - Huszt a császár menlevele ellenére megégetik. Köv.: felkelés
 - 1419. július 30. Prága defenesztráció
 - Tábor hegyén: kommuna – Jan Zsiska – huszita szekérharc
 - Irányzatok: kelyhesek – táboríták
 - Zsigmond (1419-től cseh király is) fellépése a husziták ellen egységbe kovácsolta őket – közös program: prágai 4 pont elfogadása: cseh nyelvű ígahirdetés/ 2 szín alatti áldozás/ egyház szegénysége/ egyházi személyek elítélhetők, ha főbenjáró bűnt követnek el
 - De: Zsigmond kereszteseit Zsiska legyőzte (huszita harcmodor), majd elfoglalta Morvaországot – végül:
 - Zsigmond a kelyhesek követeléseit teljesítette
 - 1433. Prágai kompakták: az egyház és a kelyhesek megegyezése: 2 szín alatti áldozás/ szabad prédikálás/ egyházi bírászkodás megszüntetése/ DE: a kelyhesek elismerték a pápa főségét + az egyházi vagyont

- 1434. május Lipany csata – táboriták veresége
- Zsigmond: elismerte a prágai kompaktákat és a huszita harcok idején kialakult birtokviszonyokat.

Köv.: német befolyás visszaszorul + cseh nemzeti kultúra fejlődik

LENGYELORSZÁG

1. Széttagoltság

- Lengyelországban feudális anarchia uralkodik a XII-XIV. századokban
- a nemesség annyira megerősödik, hogy a királyi hatalom névlegessé válik
- részfejedelemségek kialakulnak.
- Köv.: német hódítás – az Elba és az Odera vidékén élő szláv törzsek meghódítása
- 1226. német lovagrend betelepülése – a poroszok elnémetesedése (eredetileg litvánok)
- német parasztság betelepítése is folyik – köv.: városiasodás – Krakkó, Wrocław

2. Egyesítés: I. Ulászló

- támasza: slahta (köznemesség)
- 1320. Lengyel király lett (lánya: Erzsébet – Károly Róbert felesége)
- III. Nagy Kázmér (1333- 1370): Az anarchiát megszünteti - a köznemesekre támaszkodva hadat visel a pánok ellen.
- Erős központosított királyi hatalom kiépítése- király által kinevezett hivatalnokok,
- királyi bíróságokat hoz létre, egységes törvénykönyvet bocsát ki
- egyes városoknak szabad királyi városi jogcímet ad - városiasodás
- Bandériumrendszer.
- Papság hatalmának korlátozása. Főpapokat ő nevezi ki.
- Regáléjövendelmek: vámok, adók, sóbányák
- 1364. Krakkó – egyetem
- 1335. Visegrád: Károly Róbert, Kázmér, János
- Utóda: Lajos (1370- 82) magyar király (rendi anarchia, a központi hatalom gyengülése+nemesség erősödése),
- 1374. Kassai privilégium – a nemesi szabadságjogok megerősítése
- majd: Hedvig – házasság Jagelló Ulászló litván nagyfejedelemmel – harc a német lovagrend ellen. (Balti tengeri kereskedelem zavartalanságának a biztosítása a cél)
- 1410. Grunwaldi csata – 1466. a lovagrend elismerte a lengyel fennhatóságot – köv.: a lengyel kir. hatalma a Balti-tengerig terjedt.
- 1454. NIESZAVAI statutumok: a középnemesség jogkörét ismét bővíti.
- Városok jogait is csorbítja.

RENDISÉG KÖZÉP-KELET-EURÓPÁBAN

- a polgárság nem erős- az uralkodó nem számíthatott az adóira
- a mezőgazd. Az elsődleges
- köv.: az uralkodó elsődleges bevétel forrása a regálék
- elsődleges támasza a középnemesség
- nemesség: 1 rend, de óriási vagyoni különbségek + ellentétek: főnemesek – köznemesek
- a köznemesek a rendi egy-n harcolnak a hatalomért
- polgárság nem alkot külön rendet

1. Milyen esemény kapcsolható a cseh történelem alábbi személyeihez? (Évszámot is írj!)

A) I. Przemysl Ottokár	E) Luxemburgi Zsigmond
B) II. Przemysl Ottokár	F) Prágai Jeromos
C) Luxemburgi Károly	G) Jan Ziska
D) IV. Vencel	

2. A TK. 79. oldalán található szemelvény alapján fogald össze a táboríták és a kelyhesek követeléseit!

3. Sorold fel 3 jelentős cseh város nevét ebből a korból!

1. Milyen esemény kapcsolható a cseh történelem alábbi személyeihez? (Évszámot is írj!)

A) I. Przemysl Ottokár	E) Luxemburgi Zsigmond
B) II. Przemysl Ottokár	F) Prágai Jeromos
C) Luxemburgi Károly	G) Jan Ziska
D) IV. Vencel	

2. A TK. 79. oldalán található szemelvény alapján fogald össze a táboríták és a kelyhesek követeléseit!

3. Sorold fel 3 jelentős cseh város nevét ebből a korból!

1. Milyen esemény kapcsolható a cseh történelem alábbi személyeihez? (Évszámot is írj!)

A) I. Przemysl Ottokár	E) Luxemburgi Zsigmond
B) II. Przemysl Ottokár	F) Prágai Jeromos
C) Luxemburgi Károly	G) Jan Ziska
D) IV. Vencel	

2. A TK. 79. oldalán található szemelvény alapján fogald össze a táboríták és a kelyhesek követeléseit!

3. Sorold fel 3 jelentős cseh város nevét ebből a korból!

1. Milyen esemény kapcsolható a cseh történelem alábbi személyeihez? (Évszámot is írj!)

A) I. Przemysl Ottokár	E) Luxemburgi Zsigmond
B) II. Przemysl Ottokár	F) Prágai Jeromos
C) Luxemburgi Károly	G) Jan Ziska
D) IV. Vencel	

2. A TK. 79. oldalán található szemelvény alapján fogald össze a táboríták és a kelyhesek követeléseit!

3. Sorold fel 3 jelentős cseh város nevét ebből a korból!

1. Milyen esemény kapcsolható a cseh történelem alábbi személyeihez? (Évszámot is írj!)

A) I. Przemysl Ottokár	E) Luxemburgi Zsigmond
B) II. Przemysl Ottokár	F) Prágai Jeromos
C) Luxemburgi Károly	G) Jan Ziska
D) IV. Vencel	

2. A TK. 79. oldalán található szemelvény alapján fogald össze a táboríták és a kelyhesek követeléseit!

3. Sorold fel 3 jelentős cseh város nevét ebből a korból!

1. Milyen esemény kapcsolható a cseh történelem alábbi személyeihez? (Évszámot is írj!)

A) I. Przemysl Ottokár	E) Luxemburgi Zsigmond
B) II. Przemysl Ottokár	F) Prágai Jeromos
C) Luxemburgi Károly	G) Jan Ziska
D) IV. Vencel	

2. A TK. 79. oldalán található szemelvény alapján fogald össze a táboríták és a kelyhesek követeléseit!

3. Sorold fel 3 jelentős cseh város nevét ebből a korból!

1. Milyen esemény kapcsolható a cseh történelem alábbi személyeihez? (Évszámot is írj!)

A) I. Przemysl Ottokár	E) Luxemburgi Zsigmond
B) II. Przemysl Ottokár	F) Prágai Jeromos
C) Luxemburgi Károly	G) Jan Ziska
D) IV. Vencel	

2. A TK. 79. oldalán található szemelvény alapján fogald össze a táboríták és a kelyhesek követeléseit!

3. Sorold fel 3 jelentős cseh város nevét ebből a korból!